

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดบางปรong
อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา*

STUDY OF THE ACHIEVEMENT IN LEARNING THE SUBJECT OF BUDDHISM
BY ORGANIZING LEARNING ACTIVITY BASED ON IDDHIPĀDA 4 FOR
THE 6th GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS, WAT BANG PRONG
SCHOOL, MUEANG CHACHOENGSAO DISTRICT,
CHACHOENGSAO PROVINCE

พระปลัดสมศักดิ์ กตธมโม, สมชัย ศรีนอก, พระครูปิยธรรมบัณชิต (ปิยศักดิ์ ปิยธมโม)

Phrapalad Somsak Katadhammo, Somchai Srinok,

Phrakhrupiyathambandit (Piyasak Piyadhammo)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: somsakorawon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ใช้หลักอิทธิบาท 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรong รวมนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัย 1. ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 มีค่าเท่ากับ 0.53 แสดงว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ เพราะมีคะแนนทดสอบเพิ่มขึ้น 2. ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้อิทธิบาท 4 พบว่า แบบทดสอบก่อนเรียนรู้โดยรวมคะแนน 530 ค่าเฉลี่ย 18.00 ส่วนเบี่ยงเบน 3.57 คิดเป็นร้อยละ 46.33 แบบทดสอบหลังเรียนรู้โดยรวมคะแนน 880 ค่าเฉลี่ย 29.00 ส่วนเบี่ยงเบน 3.35 คิดเป็นร้อยละ 67.75 3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้ และหลังเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 การวิเคราะห์ความต่างผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้ วิเคราะห์ แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 21.00 ส่วนเบี่ยงเบน 5.13 คิดเป็นร้อยละ 47.32 หลังเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 31.00 ส่วนเบี่ยงเบน 4.33 คิดเป็นร้อยละ 76.57 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 ก่อน

*Received August 6, 2022; Revised September 1, 2022; Accepted September 1, 2022

เรียนรู้และหลังเรียนรู้ พบว่า การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนด้วยแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ดำเนินการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนักเรียนก่อนและหลังเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; กิจกรรมการเรียนรู้; หลักอิทธิบาท 4

Abstract

Objectives of this research was to study the learning management according to the Itthipada 4 principle to develop learning achievements in the subject of Buddhism Using the principle of power, 4. Sample groups used in this research were Prathomsuksa 6 students at Wat Bang Prong School, totaling 30 students by purposive sampling.

The findings were as follows: 1. The achievement of learning process by Itthipada 4 I was equal to 0.53, indicating that the learners had improved in learning. due to increased test scores. 2. The efficiency of the learning management process, was found that, by overall, pre-learning test score was 530, the mean was 18.00, the deviation was 3.57, representing 46.33 percent, the post-learning test, the overall score was 880, the mean was 29.00, the deviation was 3.35. is 67.75 percent. 3. Compared achievements before learning. and after learning with the Itthipada 4, the difference analysis of achievement before and after learning, the analysis of the pre-learning knowledge test, mean 21.00, deviation 5.13, or 47.32 percent, after learning, mean 31.00 deviation. 4.33 or 76.57 percent. Comparison of learning achievement in the power of learning by Itthipada 4 before and after learning was found that the test to measure the learning achievement of students with a test of 40 items was carried out to find the mean, percentage, deviation. and compared the average student scores before and after learning achievement at statistically significant level at 05.

Keywords: Achievement; learning activities; Based on iddhipāda

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน ให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้ได้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาวะแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มนุษย์ทุก ๆ ที่ถือกำเนิดเกิดมาบนโลกใบนี้ย่อมต้องการที่จะประคับประครองชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้รอดจากวิกฤตปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติและปัญหาที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นเองบ้าง และมนุษย์เหล่านั้นย่อมมีวิถีการดำเนินชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้าหรือต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีขึ้นตามลำดับขั้นตอนซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะประคับประครองชีวิตความเป็นอยู่ พร้อมกับการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญรุ่งเรืองให้กับชีวิตของตนเองและมนุษย์ไม่ว่าจะได้รับผลประสบความสำเร็จอยู่เสมอไป บางคนก็ประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าจะเป็นการ

ดำเนินชีวิตหรือหน้าที่การงานต่าง ๆ แต่อาจยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การงานหรือการทำความดีเลยก็ว่าได้ แต่คนกลุ่มนี้ประสบความล้มเหลวโดยตลอด เหตุผลที่คนๆ หนึ่งประสบความสำเร็งนั้นก็เพราะเขาดำเนินตามหลักอิทธิบาท (มรรควิธีสู่ความสำเร็จ) 4 ประการ ส่วนคนที่ล้มเหลวก็เพราะเขายังไม่รู้จักอิทธิบาทดีพอหรือบางทีอาจจะรู้จักแต่ยังไม่เคยนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังก็เลยได้แต่นั่งมองหรือชื่นชมความสำเร็จของผู้อื่น ผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าเรื่องใดก็ตามหากดำเนินตามหลักอิทธิบาท 4 อย่างครบถ้วนแล้วย่อมประสบความสำเร็จอย่างที่ปรารถนาทั้งสิ้น (ว.วชิรเมธี, 2557) และการศึกษาไทยจะพัฒนาให้เห็นทันตาได้ต้องใช้อิทธิบาท 4 โดยทางกระทรวงศึกษาธิการไม่ต้องเสียเวลานำรูปแบบหรือตัวอย่างจากต่างประเทศมาใช้กับคนไทย เพราะแต่ละประเทศนั้นมีรูปแบบการศึกษาเฉพาะของตนเองจึงมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบและสั่งสอนชาวพุทธให้เป็นคนดี อิทธิบาท 4 จึงเป็นฐานแห่งความสำเร็จในการเรียนรู้ของคนไทยถือเป็นสิ่งที่มีคุณธรรมเป็นเครื่องให้บรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใดถ้าทำตนให้สมบูรณ์ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท 4 คือ 1. ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น 3. จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น 4. วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้นจะทำให้ทุกสิ่งสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

จากเหตุผลดังกล่าว การเสริมสร้างทักษะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียนทุกคน เพราะการที่เด็กและเยาวชนจะประสบปัญหาในการเรียนนั้นจะต้องมีการเสริมสร้างทักษะต่อหน้าที่การเรียนของตนเป็นสำคัญเพราะคนที่มีการเสริมสร้างทักษะย่อมแก้ไขปัญหาทุกได้ทันเวลาพร้อมกันนั้นยังก่อให้เกิดความก้าวหน้าในพฤติกรรมรวมถึงการได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นอีกด้วยแต่ถ้าขาดการเสริมสร้างทักษะแล้วจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาและยังขาดความเชื่อถือจากคนอื่นด้วย จึงกล่าวได้ว่าการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้มีความสำคัญและควรปลูกฝังให้มีในตัวเด็กทุกคน และความรับผิดชอบทางการเรียนเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้เด็กเพื่อให้เด็กที่ดีและพลเมืองดีของประเทศชาติมันคงได้ต้องเคารพกฎหมายทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบสูง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีสติปัญญา มีคุณธรรม มีศีลธรรม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักพระพุทธศาสนาที่เน้นในเรื่องการกระทำนำไปสู่ความสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักอภิปาธ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดบางปรอง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา ก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อศึกษาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักอภิปาธ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนโรงเรียน วัดบางปรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอมะนังจังหวัดยะลา ก่อนและหลังด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักอภิปาธ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งได้วางแผนการดำเนินการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน – ทดสอบ หลัง E T1 X T2 (One Group Pretest – Posttest Design) ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มากกว่า 1 ห้องเรียน หรือมากกว่า 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาเชิงทดลอง โดยมีลำดับขั้นตอน ลักษณะและการตรวจสอบเครื่องมือมี รายละเอียดดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยตนเอง โดยมี ขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 3 แผน โดยได้ ศึกษาเนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อนเรียนและหลัง เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre Test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน ของนักเรียนโดยทดสอบในช่วงโม่งเรียนแรกด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post Test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1 วิเคราะห์ข้อมูลแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

2 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนำมาคำนวณที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ของเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.53 แสดงว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เพราะมีคะแนนทดสอบเพิ่มขึ้น

2) ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

แบบทดสอบก่อนเรียนรู้โดยรวม คะแนน 530 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 18.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.57 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 46.33

แบบทดสอบหลังเรียนรู้โดยรวม คะแนน 881 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 29.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 3.35 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 67.24

3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้แบบอภินิหาร 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรอง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิเคราะห์ความต่างของผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ได้ดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียนรู้โดยรวม คะแนน 632 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 21.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 5.33 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 43.42

แบบทดสอบหลังเรียนรู้โดยรวม คะแนน 941 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 4.33 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 75.67

ความต่างของผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบอภินิหาร 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่างกัน 311 คะแนน ค่าเฉลี่ยที่ 10.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 2.25

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลแล้วโดยรวมแล้วนั้นมีความก้าวหน้าต่อการเรียนรู้แบบ อภินิหาร 4 คิดเป็นร้อยละ 45.35 หมายความว่า นักเรียนตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้แบบอภินิหาร 4 เพราะมีความแตกต่างกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ความต่างของผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้ และหลังเรียนรู้ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้ การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ คะแนน เต็ม 40 คะแนน ทำการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้ t – test (Dependent Samples) พบว่า การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม ดำเนินการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้สูง ก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรong อำเภอมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็น อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรong อำเภอมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.53 แสดงว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เพราะมีคะแนนทดสอบเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนต้องได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจิรายุ มูลมาก (2561) ได้ศึกษาทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์วิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปางสวรรค์ ตำบลปางสวรรค์ อำเภอมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดนครสวรรค์” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.57 แสดงว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เพราะมีคะแนนทดสอบเพิ่มขึ้น 2. ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบทดสอบก่อนเรียนรู้ โดยรวมคะแนน 521 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 4.63 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 43.42 3. แบบทดสอบก่อนเรียนรู้ที่นักเรียนได้คะแนนมากที่สุด ได้แก่ แบบทดสอบการเรียนรู้ที่ 1 (พระพุทธเจ้า) โดยคะแนน 139 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.33 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 300 คิดเป็นร้อยละ 46.33

2) ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิทธิบาท 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรong อำเภอมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนรู้ โดยรวม แบบทดสอบก่อนเรียนรู้ โดยรวม คะแนน 632 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 21.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 5.33 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 43.42

แบบทดสอบหลังเรียนรู้โดยรวม คะแนน 941 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 4.33 จากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 75.67 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประสิทธิ์ จารุปัญญา (2561) ได้ศึกษาทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า 1. ผลการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงาน วิชาพระพุทธศาสนา กับเสริมแรงทางบวกของนักเรียนที่สร้าง ขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) 37.26/ (E2 85.49 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ปกติ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในวิชา พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มีอัตราสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง เรียน

3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้แบบอภิปาธ 4 สารการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรุง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา

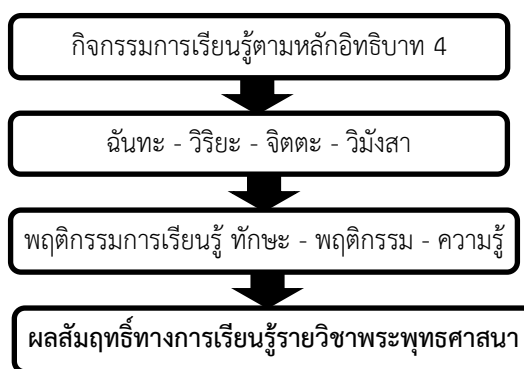
การทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้ สารการการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ได้ดังนี้

คะแนน แบบทดสอบความรู้ก่อนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี คะแนน คะแนน 632 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 21.00 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานอยู่ที่ 5.33 จากคะแนน ของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 43.42 แบบทดสอบหลังเรียนรู้ โดยรวม คะแนน 941 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.00 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานอยู่ที่ 4.33 จากคะแนน ของแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งหมด 1,200 คิดเป็นร้อยละ 75.67 ความต่างของผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบอภิปาธ 4 สารการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่างกัน 311 คะแนน ค่าเฉลี่ยที่ 10.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.25 ความต่างของผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบอภิปาธ 4 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่างกัน 311 คะแนน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.25 เมื่อพิจารณาเป็น รายบุคคลแล้วโดยรวมแล้วนั้นมีการพัฒนาการ ความก้าวหน้าต่อการเรียนรู้แบบอภิปาธ 4

คิดเป็นร้อยละ 75.67 ซึ่งนั่นหมายความว่านักเรียนตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้แบบ อธิปไตย 4 เพราะมีความแตกต่างกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่ได้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของพระรัตนตรัยและ ชาวพุทธ หรืออาจจะรู้ไม่ตรงกับที่ต้องทำการทดสอบ ดังนั้น จึงควรมีการให้ความรู้แก่นักเรียน เสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระสุทธิพงษ์ สุทธิวิโส (2561) ได้ศึกษาทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ธรรมสัจจกถาเพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน ศึกษาณารัตนาธิเบศร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ธรรมสัจจกถาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาณารัตนาธิเบศร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร พบผลการวิจัย ดังนี้ 1. คะแนนการทำใบงานของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มี ค่าเฉลี่ย 27.47 คิดเป็นร้อยละ 91.56 คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน 30 ข้อ มี ค่าเฉลี่ย 17.35 คิดเป็นร้อยละ 57.83 ซึ่งสรุปได้ว่าการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ธรรมสัจจกถา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาณารัตนาธิเบศร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพ 91.56/57.83 2. คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนโดย การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ธรรมสัจจกถา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาณารัตนาธิเบศร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ด้วยการทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ มีค่าเฉลี่ย 13.74 แล้วทำการ ทดสอบหลังเรียนจำนวน 30 ข้อ มีค่าเฉลี่ย 17.35 ซึ่งสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน คือ 13.74/17.35 มีค่าสถิติ $t - 5.830$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

1. ได้ทำกิจกรรมกระบวนการผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แบบอภินิหาร 4 สารการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรัง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ดีต่อกระบวนการเรียนรู้ด้านทักษะ พฤติกรรม และ ความรู้ที่ได้รับซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบอภินิหาร 4 เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางความรู้สำนึกคิดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐและเอกชนควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน การทำวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางปรัง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกปีงบประมาณ

ข้อเสนอแนะต่อการนำไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้นสามารถใช้เป็นคู่มือเพื่อจัดการ เรียนการสอนในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่ดีควรที่จัดทำเป็นคู่มือที่ครูสังคม ศึกษา สามารถ จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง กระบวนการคิดแบบอภินิหาร 4 ไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดและรายละเอียดในประมวล สารการจัดการเรียน การสอน วิชาพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะวิธีสอนที่เน้นพุทธวิธีและกระบวนการคิดที่เน้น การคิดแบบอภินิหาร 4 ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ครูผู้สอนรับผิดชอบอยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักธรรมต่างๆมาประยุกต์ให้มากขึ้น เพื่อทดลอง เพื่อจะได้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยมุ่งให้นักเรียน เกิดความก้าวหน้า และพัฒนาการทางกายและจิตใจ

2. ควรมีการเปรียบเทียบกลุ่มทดลองในแต่ละหลักธรรมอื่นๆ เข้ามาเพื่อหาความ เหมาะสมแต่ละสถานการณ์กับหลักธรรม

3. ควรมีการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน เช่น การ อบรมด้านธรรมแบบประยุกต์ เป็นต้น

4. ควรมีการเปรียบเทียบกลุ่มทดลองสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้นทั้งระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาแบบองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). *การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา*.

กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

_____. (2557). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระจิริยา อุตโตโม (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์วิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปางสวรรค์ ตำบลปางสวรรค์ อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุทธิพงษ์ สุทธิวิโส. (2561). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ธรรมสากัจฉาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยาเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระประสิทธิ์ จารุปัญโญ (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรม การเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ว.วชิรเมธี. (2557). *ลายแทงแห่งความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ทพลัส จำกัด.